

Міністерство освіти та науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. В. Докучаєва

Розглянуто і затверджено
радою агрономічного факультету
(протокол № 5 від 24 січня 2017 р.)

ГЕОГРАФІЯ ҐРУНТІВ

**Методичні вказівки до вивчення курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
зі спеціальності 103 «Науки про Землю»**

Методичні вказівки з організації самостійної роботи та індивідуальні завдання до вивчення дисципліни «Географія ґрунтів» для спеціальності 103 «Науки про Землю» освітнього ступеню – бакалавр / Укл.: Д.Г. Тихоненко, К.Б. Новосад, Ю.В. Дегтярьов. – Х: ХНАУ, 2017. – 75 с.

Викладено мету та завдання вивчення дисципліни, її зміст, перелік теоретичних питань та типових питань для самопідготовки до підсумкового контролю. Наведено варіанти індивідуальних завдань, перелік рекомендованої літератури, методичні рекомендації щодо самостійного опрацювання окремих розділів програми та виконання індивідуальних завдань.

Призначена для спеціальності 103 «Науки про Землю» освітнього ступеню – бакалавр.

Укладачі: Д.Г. Тихоненко, д-р с.-г. наук, проф. каф. ґрунтознавства
К.Б. Новосад, канд. с.-г. наук, доц. каф. ґрунтознавства
Ю.В. Дегтярьов, канд. с.-г. наук, ст. викл. каф. ґрунтознавства

© Харківський національний аграрний
університет імені В. В. Докучаєва, 2017

© Д. Г. Тихоненко, К. Б. Новосад,
Ю.В. Дегтярьов, 2017

Зміст

Рекомендації до самостійного вивчення дисципліни	4
Вступ	4
Вчення В.В. Докучаєва про ґрунти, їх зональність, географія основних типів ґрунтів світу	5
Класифікація ґрунтів додокучаївського, докучаєвського, післядокучаївського і сучасного станів систематики ґрунтів. Національні класифікації (України, Росії, США, Канади, Франції, Німеччини тощо); класифікація ґрунтів ФАО-ЮНЕСКО і WRB (світової реферативної бази)	13
Закономірності географічного поширення ґрунтів	15
Підзолистий процес ґрунтотворення. Підзолисті, дерново-підзолисті ґрунти, їх оглеєні аналоги. Вивчення профіля цих ґрунтів за монолітами у «музеї ґрунтів» кафедри. Класифікація дерново-підзолистих ґрунтів. Шляхи підвищення родючості дерново-підзолистих і оглеєних ґрунтів. Вапнування. Дози вапна. Окультурювання ґрунтів підзолистого типу. Генеза рендзин, їх профіль, властивості і класифікація, підвищення родючості	18
Вивчення профілю буроземних ґрунтів за монолітами у «музеї ґрунтів»; агрономічні характеристики буроземів, їх класифікація і підвищення родючості	27
Опідзолені ґрунти Лісостепу. Розгляд профілів світло-сірих, темно-сірих опідзолених і чорноземів опідзолених. Еколого-агрономічні характеристики ґрунтів і підвищення родючості	28
Вивчення монолітів чорноземів Лісостепу і Степу. Класифікація чорноземів. Підвищення родючості. Ґрунти каштанового комплексу (світло-каштанові, каштанові, темно-каштанові) їх профілі, класифікація, підвищення родючості	37
Ґрунти напівпустель, пустель світу (бурі, сіро-бурі, сіроземи) їх профілі, класифікація, підвищення родючості. Ґрунти субтропіків і тропіків Світу (коричневі, червоно-бурі, червоноземи) їх профілі, класифікація, підвищення родючості	49
Ґрунти заплав. Будова заплави річок. Ґрунти приустьової, центральної, притерасної заплави, їх профіль, властивості, підвищення продуктивності	58
Солончаки і солонці: генеза, профіль, властивості, підвищення родючості. Солоні: профіль ґрунтів, класифікація, підвищення родючості	62
Рекомендована література	74